

Titel: notes for lectures on Indo-European languages, [INDOEUR] 140-0010

Citation: "notes for lectures on Indo-European languages, [INDOEUR] 140-0010", i *Louis Hjelmslev og hans kreds*, s. 46. Onlineudgave fra Louis Hjelmslev og hans kreds: https://tekster.kb.dk/catalog/lh-texts-kapsel_140-shoot-wacc-1992_0005_140_INDOEUR_0010_p46_bP45_TB00001/facsimile.pdf (tilgået 19. juli 2024)

Anvendt udgave: Louis Hjelmslev og hans kreds

Ophavsret: Materialet kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge det til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

*ton- i got. uf-panjan 'udstrække' og (med omlyd) en. þenja 'strække, spænde' aeg. þenian, þennan (okt. den(n)en) 'id.'

*tj- i oind. tanfel 'udspænder, udstrækker' med. tanutē ppp. ta-tē-h
 te-ti-h 'række, snor' lit. tin-ti 'svulme op' (eg. 'strække sig,
 spændes (om huden)') tif-klas 'et net' ogr. tanfein 'strække'
 med. pruss. ind. tšnytai ppp. ta-tē tē-sis 'spænding'.

Ved Brugmans opstilling af de stavelsesdannende sonanter blev der altså et en yderligere brøche i det Schleicher'ske *₂, der havde været betragtet som grundtrinnet i alternativerne, men som hl.a. nu viste sig at kunne repræsentere multitrinnet.

5 / 77 Nasalin sonant i stillingen umiddelbart foran vokal (hvor repræsentationen er en anden) blev erkendt særskilt af Harn. Osthoff og K. Brugmann i 1879 i Morphologische Untersuchungen 2.14, 154 ff., jf. E 76 oind. tanōti tanutē ogr. tanfein tšnytai; også de fleste former af ordet lynd (nr. 18 slutn.) beror på *tg-+ vokal.

78 Wilh. Streitberg (1854-1925) viste i 1892 (I.F. 1.82-94), at de stavelsesdannende sonanter kan forekomme i forbindelse med udtalte. Eksempler er E 51 *uik₂o-s samt ordet for 'bjørn': *fjapo- oind. fjesa-h ogr. firktes lat. ursus samt endvidere talordet 'syv': *sept₂ oind. septē av. hapta- arm. eut^h cal. sedmā lit. septyni ogr. septm lat. septem oir. secht n-got. sibun.

Efter denne opdagelse kunne Th. Benfays antagelse fra 1845 om i.-o. umiddelbar sammenhæng mellem multin og amudatta ikke fastholdes: beror multitrinnet på amudatta, så akcentuationen i grundsproget i visse tilfælde have været en anden end den historisk attesterede (eller der må antages en akcentuationsforandring i grundsproget).

79 Palatalloven (E 37, jf. E 49; eksempler passim i det forudgående): I de tilfælde, hvor Schleichers *₂ er = europæisk g, virker det i de fleste satem-sprog (samt i græk, E 50) palataliserende på et forudgående *₁ eller *₂, der hører til en af de to Ascoli-rækker, der ikke i sig selv antages at være palatale. Først dette førte til at adskille *a₁ = *e, *a₂ = *o og *a₃ = *a. Dens konsekvens blev først udtrykkeligt draget